

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tuloverolain 136 §:n muuttamisesta**

**ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi tuloverolakiin säännös, jolla lievennetään sitä progressiovaikutusta, joka eräillä ulkomailta saaduilla eläkkeillä on Suomesta saadun ansiotulon verotukseen.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Lakia on tarkoitus soveltaa ensimmäisen kerran vuodelta 1997 toimitettavassa verotuksessa.

**PERUSTELUT**

**1. Nykytila ja ehdotetut muutokset**

Suomen tekemät sopimukset kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi (*verosopimus*) sisältävät yleensä määräyksen, jonka mukaan sellainen tulo, josta sopimuksen mukaan verotetaan vain maksajavaltiossa, voidaan sisällyttää verotusperusteeseen saajan kotivaltiossa. Näin lasketusta kotivaltion verosta on kuitenkin jätettävä maksuunpanematta se osa, joka johtuu ulkomailta saadusta tulosta (*ulkomaantulo*).

Verotusperusteeseen sisällyttäminen edellyttää Suomessa, että sisäisessä verolainsäädännössä on tästä nimenomainen säännös. Nykyisin tällainen säännös sisältyy kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta annetun lain (1552/1995) 6 §:ään. Tämän pykälän 1 momentin mukaan vieraasta valtiosta saatu tulo, johon Suomi on kansainvälisessä sopimuksessa luopunut käyttämästä verotusoikeuttaan, on luonnollisen henkilön veronalaista tuloa. Verotusperusteeseen sisällyttäminen tarkoittaa sitä, että verotusta toimitettaessa ulkomaantulo aluksi lasketaan yhteen kotivaltiosta saadun tulon (*kotimaantulo*) kanssa ja vähennykset tehdään yhteenlasketusta tulosta. Tällöin oikeus perusvähennykseen ja eläketulovähennykseen, jotka myönnetään vain tietyn enimmäistulon saaville, ratkaistaan kokonaistulon perusteella. Ulkomaantulo otetaan huomioon verotuk-

sessä bruttomääräisenä samoin kuin kotimaantulokin. Näin lasketusta valtion-, kunnallis- ja kirkollisverosta jätetään sitten maksuunpanematta ulkomaantulosta johtuva osa. Menettelyllä pyritään siihen, että sekä ulkomaantuloa että kotimaantuloa saava maksaa kotimaantulosta veroa suhteellisesti yhtä paljon kuin hän maksaisi kotimaantulosta siinä tapauksessa, että hän saisi yksinomaan kotimaantuloa määrän, joka vastaa hänen saamansa ulkomaantulon ja kotimaantulon yhteismäärää. Tämä tarkoitus jää kuitenkin toteutumatta, jos toisen valtion verotuksen taso, kysymyksessä olevan tulon osalta, on korkeampi kuin Suomen verotuksen taso. Se Suomen verotuksen tasoa korkeampi verotuksen kokonaistaso, jolle tulonsaajan verotus saattaa lopullisesti asettua, on siis riippuvainen myös toisen valtion verotuksen tasosta.

Milloin ulkomailta saatuun eläkkeeseen (*ulkomaaneläke*) kohdistuvan ulkomaan verotuksen taso on enintään yhtä korkea kuin Suomen verotuksen taso, eläkkeensaajan kokonaisverotus on enintään yhtä korkea, kuin jos eläkkeensaaja saisi kaiken eläketulonsa Suomesta (*kotimaaneläke*). Jos taas ulkomainen vero on tasoltaan korkeampi kuin vastaava Suomen vero, eläkkeensaajan kokonaisverotus on korkeampi, kuin jos eläkkeensaajan koko eläketulo olisi kotimaaneläketä.

Ulkomaaneläkkeen verotuksen keventämiseksi ehdotetaan, että lievennetään sitä progressiovaikutusta, joka ulkomaaneläkkeellä on kotimaantulon verotukseen. Ehdotettava ratkaisumalli ei kuitenkaan saisi johtaa Suomen verolainsäädännön harmonisoitumiseen ulkomaisen verolainsäädännön kanssa ja tätä kautta tulonsiirtoon Suomen veronsaajilta ulkomaisille veronsaajille. Se ei saisi myöskään suosia niitä eläkkeensaajia, jotka nykyisin jo hyötывät siitä, että heidän kokonaiseläkkeeseensä sisältyy ulkomaaneläkettä.

Jos Suomessa asuva henkilö saa vieraasta valtiosta eläkettä, josta verosopimuksen mukaan verotetaan vain tässä valtiossa, ja lisäksi muutakin ansiotuloa, hänen Suomessa tuloverolain mukaan maksettavien tuloverojensa yhteismäärää ehdotetaan alennettavaksi niin, että ulkomaisen veron ja Suomen veron yhteismäärä on yhtä suuri, kuin jos koko eläketulo olisi kotimaaneläkettä. Näin ollen ulkomaaneläkkeen progressiovaikutus lievenee, ja toisaalta eläkkeensaaja ei saa ylimääräistä hyötyä. Täydellinen progressiovaikutuksen poistaminen ei ole perusteltua, koska eläkkeensaaja tällöin pääsisi edullisempaan asemaan, kuin jos hänen koko ansiotulonsa olisi kotimaantuloa.

Esitykseen sisältyvän ehdotuksen mukaan progressiovaikutuksen lieventäminen rajoituisi sellaisiin Suomessa asuvan henkilön saamiin ulkomaaneläkkeisiin, joista verotetaan vain vieraassa valtiossa. Ehdotuksessa sanontaa "verotetaan vain" käytetään samassa merkityksessä kuin verosopimuksissa. Suomi ei siis verota tällaisesta ulkomaaneläkkeestä toisin kuin siinä tapauksessa, että ulkomaaneläkkeestä verosopimuksen mukaan "voidaan verottaa" vieraassa valtiossa. Tällöin eläkkeestä vieraassa valtiossa maksettu vero vähennetään Suomessa samasta eläkkeestä määrättävästä verosta. Henkilöllä voi tietenkin kotimaaneläkkeen lisäksi olla molempia näitä ulkomaaneläkkeitä. Edelleen hänellä saattaa olla sellaista ulkomaaneläkettä, josta verosopimuksen mukaan verotetaan vain Suomessa, ja muuta ansiotuloa (esim. palkkatuloa). Ehdotettua huojuennusta ei annettaisi "voidaan verottaa"-ulkomaaneläkkeiden, "verotetaan vain Suomessa"-ulkomaaneläkkeiden eikä muiden ulkomailta saatujen ansiotulojen osalta. Henkilön verotettavaa ansiotuloa määrättäessä hänen veronalaiseen ansiotuloonsa luetaan

siis kaikki edellä mainitut tulot riippumatta siitä, miten niitä käsitellään verosopimuksen tai muutoin Suomen verolainsäädännön mukaan. Niiden Suomen tuloverojen määrä, joka henkilön olisi maksettava ilman ulkomaaneläkkeen progressiovaikutuksen lieventämistä, määritetään mainittua verotettavaa ansiotuloa vastaavan verokannan mukaan. Näiden tuloverojen ja vertailulaskelmassa huomioon otettavien ulkomaisten verojen yhteismäärää alennettaisiin siihen tuloverolain (1535/1992) mukaan maksettavien verojen määrään, joka olisi maksettava samansuuruisen, mutta yksinomaan Suomesta saatun ansiotulon perusteella.

Suomessa asuva henkilö on vakuutettu sairauden varalta sairausvakuutuslain (364/1963) mukaisesti. Vakuutetun on tämän lain mukaan suoritettava sairausvakuutusmaksu hänen kunnallisverotuksessa todetun tulonsa perusteella. Vaikka ulkomaaneläke on verosopimuksella vapautettu kunnallisverosta täällä, vapautettu eläketulo otetaan sairausvakuutusmaksun määräämisessä huomioon ikään kuin verosopimusta ei olisi, koska mainittu maksu ei kuulu sopimuksen piiriin eikä sopimus siis vaikuta vakuutetun velvollisuuteen suorittaa tätä maksua. Tässä esityksessä ei ehdoteta muutettaviksi ulkomaaneläkkeen vaikutuksia sairausvakuutusmaksun määrään.

## 2. Esityksen taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset

Esityksellä ei ole hallinnollisia eikä mainittavia taloudellisia vaikutuksia.

## 3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

## 4. Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Lakia on tarkoitus soveltaa ensimmäisen kerran vuodelta 1997 toimitettavassa verotuksessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

# Laki

## tuloverolain 136 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
lisätään 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 136 §:ään siitä lailla 1465/1994 kumotun 3 momentin tilalle uusi 3 momentti seuraavasti:

### 136 §

#### *Verotuksen kattosääntö*

— — — — —  
Jos Suomessa asuva henkilö saa vieraasta valtiosta Suomessa veronalaista eläketuloa, josta Suomen ja vieraan valtion välillä voimassa olevan, kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen mukaan verotetaan vain mainitussa valtiossa, ja saa myös muuta veronalaista ansiotuloa ja jos näistä tuloista tämän lain mukaan määrättävien tuloverojen ja ulkomailla vain vieraassa valtiossa verotetusta eläketulosta maksettavien tuloverojen yhteismäärä on korkeampi kuin siinä tapauksessa, että koko ansiotulo olisi sellaista tuloa, josta verotetaan vain

tai voidaan verottaa Suomessa, tämän lain mukaan määrättäviä tuloveroja alennetaan. Verovelvolliselle määrätään tällöin Suomessa edellä mainittuja tuloveroja määrä, joka yhdessä ulkomailla vain vieraassa valtiossa verotetusta eläketulosta maksetun veron kanssa vastaa sitä tämän lain mukaan määrättävien tuloverojen määrää, joka verovelvollisen olisi ollut suoritettava, jos koko ansiotulo olisi ollut sellaista tuloa, josta verotetaan vain tai voidaan verottaa Suomessa.

— — — — —  
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1997.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1997 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 1997

**Tasavallan Presidentti**

**MARTTI AHTISAARI**

*Ministeri Arja Aho*

